

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 24. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 17. marts 2011
Tidspunkt: Kl. 10.30
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Pia Olsen Dyhr (SF), fg. formand, Tina Nedergaard (V),
Pia Adelsteen (DF), Jeppe Kofod (S), Niels Helveg Peter-
sen (RV), Frank Aaen (EL).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lene Espersen.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3078+3079 (almindelige anliggender og udenrigsanliggender) den 21. marts 2011

Udenrigsministeren: Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg er rigtigt glad for, at Europaudvalget har udvist så stor fleksibilitet, så jeg kunne komme og forelægge rådsmødedagsordenspunkterne for Europaudvalget i dag.

Der er så imidlertid sket det for tre timer siden, at jeg har talt med min finske kollega og fået at vide, at det møde jeg skulle til i Lapland i morgen, er blevet aflyst på grund af de begivenheder, der finder sted både i Libyen og Japan, hvorfor det er vanskeligt både for den høje repræsentant og mange andre, der skulle have været med, at tage til Lapland og være væk så forholdsvis længe, som vi have forberedt det. Men jeg talte med sekretariatet, og vi blev enige om at frem for at udskyde det hele til i morgen, kunne vi lige så godt få det klaret nu.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden her til at invitere Europaudvalget over til et uformelt møde, hvor vi vil fortælle noget mere om de forberedelser, vi har af det danske EU-formandskab. Og vi vil gerne byde på morgenmad den 6. maj kl. 8.30 med Europaudvalget, så vi har mulighed for at drøfte det mere i detaljer.

Jeg vil nu gennemgå de punkter på dagsordenen for rådsmødet, som er af særlig interesse. De øvrige punkter på dagsordenen kan vi selvfølgelig drøfte, hvis I ønsker det.

Alle dagsordenspunkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds møde den 24.-25. marts 2011

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 24-25/3-11 – bilag 2 (udkast til konklusioner af 16/3-11)

EUU alm. Del (10) – bilag 310 (konklusioner fra mødet i eurogruppen 11/3-11)

EUU alm. Del (10) – bilag 308 (Henvendelse af 11/3-11 fra FTF)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EUU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren: I næste uge er der møde i Det Europæiske Råd, hvor dagsordenen er præget af en række økonomiske emner og af situationen i de sydlige naboer.

Mødet i Det Europæiske Råd kommer kort efter det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd og Eurogruppe-topmødet, der begge fandt sted sidste fredag. De to topmøder i sidste uge har betydet, at der er sket en afklaring af en del spørgsmål, og at det kommende møde i Det Europæiske Råd derfor kan koncentrere sig om de resterende udeståender og udviklingen siden sidste møde.

Som finansministeren orienterede udvalget om i mandags, blev der på Eurogruppe-topmødet i fredags opnået enighed om indholdet i pagten om økonomisk samarbejde. Aftalen fastslår, at pagten overordnet vil indebære en metode, hvor landene opnår enighed om nogle fælles overordnede mål, og hvor de enkelte lande herefter selv har ansvaret for at vælge de nationale tiltag, det efter landets opfattelse vil være effektivt at gennemføre nationalt for at nå disse mål. Eurolandene vil på det kommende møde skulle melde de første målsætninger ind under pagten, mens ikke-eurolande vil skulle meddele, om de vil deltage i pagten. Finansministeren vil forelægge forhandlingsoplæg om den danske holdning til pagten i næste uge.

Endvidere ventes Det Europæiske Råd på grundlag af Kommissionens årlige vækstundersøgelse at udstikke overordnede økonomiske retningslinjer for EU og generelle anbefalinger til medlemslandene i henhold til det Europæiske Semester, som gennemføres første gang i 2011.

Det Europæiske Råd ventes også at endossere den politiske enighed, der blev opnået på ECOFIN-mødet i tirsdags, om de konkrete forslag til retsakter om styrket økonomisk samarbejde i EU, som efterfølgende skal danne grundlaget for forhandlingerne med Europa-Parlamentet. Finansministeren har forelagt sagerne til forhandlingsoplæg tidligere i år.

Det kan ikke udelukkes, at Det Europæiske Råd vil skulle drøfte tilpasningen af den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet (EFSF) med henblik på at sikre en effektiv kapacitet på 440 mia. euro samt udformningen af den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), herunder bidragsfordeling samt ikke-eurolandenes inddragelse. Efter møder i Bruxelles tidligere på ugen i forbindelse med ECOFIN

udestår der fortsat et par spørgsmål, navnlig vedrørende byrdefordeling. Forhandlingerne om disse spørgsmål fortsætter, og det kan ikke udelukkes, at sagen går videre til Det Europæiske Råd.

Endelig vil Det Europæiske Råd formelt skulle vedtage traktatændringen om en permanent krisemekanisme. Der blev opnået enighed om indholdet i traktatændringen på Det Europæiske Råd i december, hvor jeg forinden forelagde sagen til forhandlingsoplæg her i udvalget.

Situationen i Libyen og de sydlige naboer ventes også drøftet på Det Europæiske Råd i næste uge, hvor det må forventes, at stats- og regeringscheferne vil gøre status over situationen i regionen og drøfte, om der er brug for yderligere tiltag end dem, der blev vedtaget på det ekstraordinære møde i sidste uge. Jeg kommer nærmere ind på situationen i Libyen og de sydlige naboer senere i forelæggelsen.

Formanden sagde til udenrigsministeren vedrørende Det Europæiske Råd, at Europaudvalget jo havde haft nogle debatter med adskillige fagministre undervejs op til Det Europæiske Råd. Der havde været meget konstruktive debatter med finansministeren. Men så havde Europaudvalget også haft økonomi- og erhvervsministeren og beskæftigelsesministeren inde bl.a. i forhold til den årlige vækstundersøgelse, og der havde de oplevet nogle udfordringer, idet der måske var lidt tvivl om, hvorvidt de to ministre var opmærksomme på det mandat, finansministeren havde fået. Det var så blevet afklaret undervejs i Europaudvalgsmøderne med både økonomi- og erhvervsministeren og beskæftigelsesministeren, men – sagde formanden - der var måske et behov for, at regeringen overvejede, hvordan man bedre koordinerer nogle af de mandater, der er givet, sådan at det ikke blev nødvendigt for Europaudvalget eksempelvis at bruge en time på, at beskæftigelsesministeren kom igennem den samme procedure som finansministeren.

Formanden gjorde opmærksom på, at det var en opfordring til udenrigsministeren om at holde lidt hånd i hanke med det.

Udenrigsministeren svarede formanden, at regeringen ville tage hendes velmente råd til sig, og tilføjede, at den var enig i, at der skulle være en koordinering.

2. Samarbejds- og verifikationsmekanismen for Bulgarien og Rumænien

– *Rådskonklusioner*

KOM (2011) 0080, KOM (2011) 0081

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. Del (09) – bilag 558 (side 1577, behandlet i EUU 9/9-10)

Udenrigsministeren: Kommissionen er fremkommet med sin faste foreløbige forårsrapportering om status for samarbejds- og verifikationsmekanismen for Bulgarien og Rumænien. Forårsrapporteringen er en status forud for den grundigere årsrapport, der typisk foreligger i juli måned. Rapporterne er genstand for rådskonklusioner, som vi fra dansk side er tilfredse med og som ventes vedtaget på rådsmødet uden drøftelse.

De to rapporter peger på fremskridt i begge lande, men understreger samtidig, at der fortsat er væsentlige udeståender.

Fra dansk side lægger vi vægt på at udtrykke fuld støtte til Kommissionens rapporter og monitorering. I en kontekst, hvor vi stiller hårde krav til Kroatien på det retlige område, er det vigtigt, at Bulgarien og Rumænien får stadig klarere signaler om, at alle benchmarks må opfyldes hurtigst muligt. Det ligger også de øvrige EU-lande meget på sinde.

Det er derfor, at det i rådskonklusionerne, som ventes vedtaget på rådsmødet, tydeligt angives på hvilke konkrete områder, Bulgarien og Rumænien skal sætte ind.

I Bulgarien noteres på positivsiden et klart politisk engagement i forhold til at føre en omfattende retsreformsstrategi ud i livet. Men på andre områder halter det – bl.a. med ressourcer til efterforskning, prævention af interessekonflikter samt ikke mindst en mere effektiv indsats mod korruption.

I Rumænien er det manglende engagement, som Kommissionen kunne konstatere tilbage i juli 2010, nu afløst af en anderledes konstruktiv tilgang. Men også her handler det om at konsolidere de grundlæggende strukturer i retssystemet og ikke mindst at styrke indsatsen mod korruption.

I bredere perspektiv er det netop de erfaringer, vi har gjort os med samarbejds- og verifikationsmekanismen, der i dag betyder, at vi sender så klare signaler til et land som Kroatien om at leve op til kravene på det retlige område. Det er også derfor, at mekanismen med Bulgarien og Rumænien forbliver i kraft, indtil alle benchmarks er opfyldt.

Pia Adelsteen sagde, at hun syntes punktet vedrørende Bulgarien og Rumænien var meget væsentligt, fordi man havde haft nogle møder med Kroatien, hvor man meget tydeligt havde kunnet fornemme, at de krav, der blev stillet til Kroatien, var

meget anderledes end dem, man havde stillet i forhold til Rumænien og Bulgarien.

Pia Adelsteen spurgte, om der, når nu Bulgarien og Rumænien var en del af EU, og det gik rimeligt langsomt med at få nogle af problemerne omkring korruption på plads, var nogen mulighed for, at EU kunne indføre sanktioner eller lignende, så det måske kunne komme til at gå noget hurtigere.

Set med Pia Adelsteens øjne burde de lande ikke have været medlemmer, før de opfyldte kravene. Men det var de så blevet, sagde hun og tilføjede, at hun syntes, det var godt, at man havde lagt en anden linje over for andre lande på Balkan. Pia Adelsteen havde den opfattelse, at kroaterne udmærket forstod, hvorfor man havde gjort det.

Udenrigsministeren svarede Pia Adelsteen, at man havde været meget omhyggelig i forhold til Kroatien, belært af erfaringerne med Rumænien og Bulgarien, som man havde "ladet komme med", før de havde tingene helt på plads. Og hvor man kunne sige, at tempoet var faldet dramatisk, da de først var blevet medlemmer.

Nu havde man valgt at sige, at noget tilsvarende ville man ikke gøre igen, så nu holdt man benhårdt på, at de benchmarks, som er opstillet, skal overholdes, før man går skridtet videre, sagde udenrigsministeren. Kroaterne synes selvfølgelig, at det, de skal igennem, er meget barskt, men de forstår det sådan set godt, sagde udenrigsministeren. Hun syntes, at kroaterne viste meget store fremskridt, og mente, at de gjorde det, fordi man fra EU's side havde været klare i mælet og sagt, at der ikke var noget at forhandle om, før de havde leveret den del, de skulle levere.

Den rapport, som Kommissionen havde produceret, identificerede meget klart, hvor de pågældende lande manglede at gøre noget, og der skulle de simpelthen levere resultater.

Udenrigsministeren sagde, at det for Kroatiens vedkommende drejede sig om korrekt dommerrekruttering, reduktion af sagspukler i retssystemet, etablering af en overbevisende trap-record på indenlandske krigsforbrydersager – her var mange optagede af, at de skal vise politisk vilje til at sørge for, at der bliver skubbet sager frem - samt en effektiv håndtering af de mange Kommissionsager, der var.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun vidste, at nogle af Europaudvalgets medlemmer havde haft mulighed for at mødes med den kroatiske udenrigsminister, Jandrokovic, da han var i Danmark. Hun havde også selv haft møde med ham, og hun troede, at han havde meget stor forståelse for problemet.

Signalet var i hvert i fald til Kroatien, at bolden lå nu på Kroatiens banehalvdel, og det var sådan set dem selv, der i meget høj grad bestemte, hvornår de opfyldte kriterierne.

For så vidt angik Bulgarien og Rumænien støttede Danmark Kommissionens arbejde med den meget indgående registrering, der skete i de to lande, sagde udenrigsministeren. Man kunne sige, at nu var de med, og så handlede det om at

få dem presset til at levere de steder, hvor resultaterne ikke havde været overbevisende. Og der kunne man sige, at vores samarbejds- og verifikationsmekanisme var et instrument, der skulle understøtte dem i at blive presset fremad, og at den var noget, der hele tiden skulle få dem til at bevæge sig i den rigtige retning. Udenrigsministeren sagde, at Kommissionen altså var kommet med de anbefalinger, der var i fremskridtsrapporterne, og det var det, man kunne gøre i forhold til de lande. Hun tilføjede, at hun var meget tilfreds med, at Kommissionen havde været rimeligt hård. Udenrigsministeren troede, at den tilgang til det var meget væsentlig også med henblik på, at der skulle være politisk opbakning til udvidelsesprocesserne i forhold til EU. For man ville miste befolkningernes politiske opbakning til dem, hvis der ikke blev leveret i forhold til det, man havde lovet hinanden.

3. Udviklingen i EU's sydlige nabolande

– *Politisk drøftelse/evt. rådskonklusioner*

KOM (2011) 0200

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Det europæiske Råd 11/3-11 – bilag 3 (erklæring af 11/3-11 fra DER)

EU-note (10) – E 39 (EU-note af 11/3-11)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EUU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren: Udviklingen i EU's sydlige nabolande vil indgå helt centralt i drøftelserne på mandag.

Jeg forventer i første omgang, at særligt situationen i Libyen og den fortsat stærkt bekymrende udvikling vil være hovedemnet for vores drøftelser.

Siden EU's udenrigsministre sidst drøftede situationen på det uformelle EU-udenrigsministermøde den 11.-12. marts har de Gaddafi-loyale styrker haft held med deres modoffensiv. Oppositionen er presset militært, men den har i de forløbne dage gjort politiske fremskridt, og har styrket sin organisering gennem Libyens Nationale Overgangsråd, der har modtaget støtte- og sympatitilkendegivelser fra store dele af det internationale samfund.

Situationen i Libyen har været det dominerende emne på EU-udenrigsministermødet i torsdags, på NATO-forsvarsministermødet torsdag-fredag, på Det Europæiske Råds møde i fredags og også på det uformelle EU-udenrigsministermøde, vi havde fredag og lørdag. I forgårs har FN's Sikkerhedsråd og G8 udenrigsministrene også drøftet situationen.

Om den seneste udvikling i Libyen kan jeg oplyse, at Gaddafi-styrkernes offensiv fortsætter. Med tanks artilleri og luftvåben har styrkerne tilsyneladende indtaget byen Ajdablya, der er sidste større by inden storbyen Benghazi, der som bekendt er oppositionens højborg, med lidt under 1 mio. indbyggere.

En af Gaddafis sønner udtalte i går, at offensiven vil være ovre indenfor 48 timer.

Samtidig foregår der intense drøftelser i FN's Sikkerhedsråd, hvor udkast til en sikkerhedsrådsresolution er på bordet.

USA har nu klart meldt ud til fordel for en no-fly-zone og er også rede til at kigge på andre skridt.

Fra dansk side hilser vi det velkomment, at USA nu er rede til at tage sådanne skridt. Jeg mener, det skaber håb om, at sikkerhedsrådet nu vil træde i karakter og handle, før det er for sent.

Der er imidlertid fortsat ikke enighed i sikkerhedsrådet. En gruppe lande er rede til at indfører flyveforbud og til andre tiltag, mens andre tøver og har reservationer, og der arbejdes videre på en resolution, der kan samle bred opbakning. Der har været nye drøftelser i dag, og det er målsætningen at få vedtaget en resolution senere i løbet af dagen.

Der har været enighed i EU-kredsen om at sende meget klare signaler om, at Gaddafi har mistet enhver legitimitet og straks bør afgive magten, og som sagt har der også været udtrykt støtte til oppositionen, herunder til Libyens Nationale Overgangsråd.

Jeg forventer på det kommende EU-udenrigsministermøde en drøftelse af situationen og af EU's rolle. Det vil være naturligt at drøfte, hvordan vi kan styrke presset på Gaddafi-regimet yderligere. Jeg forventer som del heraf en drøftelse af mulighederne for yderligere at styrke EU's sanktioner over for Libyen. Samtidig er det klart at drøftelserne på mandag også vil blive præget af de drøftelser, der pt foregår i FN's Sikkerhedsråd om det internationale samfunds reaktioner på situationen i Libyen.

Vi følger naturligvis også udviklingen tæt i andre lande i regionen, hvor de folkelige protester tager til. Der er en særlig grund til bekymring over de sammenstød, der er mellem demonstranter på den ene side og politi og sikkerhedsstyrker på den anden, og som har fundet sted både i Yemen og i Bahrain.

Jeg forventer, at det andet store emne under punktet om de sydlige naboer vil være den fælles meddelelse fra Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste fra den 8. marts. Meddelelsen - med titlen "Et partnerskab for demokrati og fælles velstand" - fremlægger en række forslag til at understøtte demokrati og udvikling i de sydlige naboer, herunder ved tilpasning af EU's instrumenter. Meddelelsen har været drøftet under EU-møderne i sidste uge, både blandt statslederne og udenrigsministrene.

Generelt er de valgte indsatsområder - økonomisk udvikling, demokratifremme samt folk-til-folk kontakter – samt den nye og mere meritbaserede tilgang blevet hilst velkommen.

Fra dansk side har vi navnlig arbejdet for, at der også kommer til at indgå forslag med umiddelbart virkende handelslempelser, som kan komme befolkningerne til gode her og nu. En række af de sydeuropæiske lande er dog mere skeptiske, ikke mindst fordi de vil være blandt de lande, der står til først at mærke konsekvenserne af mere åbne markeder.

Også i dansk optik finder vi det vigtigt at basere indsatsen på en differentieret tilgang til landene, herunder deres konkrete fremskridt og handlinger. Denne mere meritorienterede tilgang ligger i direkte forlængelse af det brev, jeg selv har sendt til udenrigsrepræsentanten den 2. marts 2011.

Det er desuden særligt glædeligt, at Ashton har konkluderet, at der er behov for at udvikle en såkaldt "transformationsplatform", som vi har foreslået fra dansk side, med henblik på at kunne trække på medlemslandenes erfaringer og sikre, at der sker en koordination af indsatserne. Det er noget, som jeg bl.a. vil drøfte nærmere med naboskabskommissær Füle, når han kommer til København på tirsdag for at deltage i en konference om netop naboskabspolitikken. Og det er også et punkt, jeg vil rejse på mødet mandag.

Jeppe Kofod takkede for forelæggelsen og for, at der også var blevet brugt lidt tid på dette herunder ikke mindst situationen i Libyen.

Jeppe Kofod tilføjede, at han godt vidste, at rådsmødet ville finde sted den 21. marts, og at meget kunne ske inden da. I dag ville det, som udenrigsministeren havde været inde på, blive afklaret, om FN's Sikkerhedsråd var parat til at give et mandat til yderligere skridt i forhold til Gaddafis overfald på sin befolkning. Jeppe Kofod håbede, at det blev resultatet og understregede over for udenrigsministeren, at det selvfølgelig var meget vigtigt ikke bare at støtte en no-fly-zone, da det nok ville være langt fra tilstrækkeligt på indeværende tidspunkt. Det ville måske have været relevant i den forudgående uge, men i denne uge var det endnu mere vigtigt, at man foretog sig det, udenrigsministeren kaldte andre tiltag, eksempelvis at skabe nogle sikre zoner, hvor civilbefolkningen kunne søge tilflugt, hvis Gaddafis styrker gik ind i Benghazi.

Jeppe Kofod havde dagen før set, at flere - bl.a. FN's generalsekretær – Ban Ki-moon - havde krævet en våbenhvile, altså at der kom stilstand i kampene. Det ville også være en måde at beskytte befolkningen på, sagde Jeppe Kofod, og det var noget af det, han troede var endnu vigtigere end en no-fly-zone, der ikke kunne ændre situationen på jorden, men derfor var det alligevel vigtigt at tage det skridt, tilføjede han.

Jeppe Kofod spurgte, om man ikke også i EU skulle arbejde for en position, der handlede om, at man gav en generel bemyndigelse til/ sanktionerede magtanvendelse til at beskytte civile i Libyen, altså ikke bare en no-fly-zone. Han troede, det var det, verdenssamfundet ventede på i øjeblikket.

Jeppe Kofod mente, at det der også ville kunne komme til at betyde noget for EU den 21. marts, altså om 4 dage, var spørgsmålet om flygtningestrømmene. Hvis der skete det, at Gaddafi faldt, ville der jo komme en voldsom strøm af flygtninge, folk, der hvis de blev i Libyen, risikerede at blive massakrerede, sagde Jeppe Kofod og spurgte udenrigsministeren, hvad man havde tænkt sig at stille op i den situation. Hvilke konkrete tiltag kunne man tage for at hjælpe de mennesker, der var på flugt. Havde man et solidaritetsprincip i EU med inde, som man så ville løfte, og hvilket kort ville Danmark spille i den debat, spurgte han og tilføjede, at han godt vidste, at man havde sendt nogle forslag, men at der altså nu ville komme en meget akut situation, hvor der ville blive behov for hjælp.

Jeppe Kofod spurgte videre, hvilken rolle, EU ville spille, hvis det blev sådan at FN's Sikkerhedsråd ikke nåede til enighed d.d. Kunne man forestille sig, at man lavede en no-fly-zone og andre tiltag for at beskytte civilbefolkningen med et svagere folkeretligt mandat, end et FN-mandat, som man havde gjort i Kosovo i 1999, hvor man var gået ind og havde beskyttet civilbefolkningen mod etnisk udrensning.

Jeppe Kofod erkendte, at det ville blive med et svagere folkeretligt mandat, men han ville gerne vide, om man ikke kunne gå ind sammen med andre, eksempelvis Den Arabiske Liga, som havde støttet en no-fly-zone, og andre regionale partnere, Den Afrikanske Region – hvis den kunne blive enige om noget som helst – eller andre lande i regionen for at håndhæve en beskyttelse af civile. Jeppe Kofod

mente, at EU her ville kunne spille en helt central rolle, hvis Sikkerhedsrådet ikke nåede til enighed.

NATO ville selvfølgelig også komme ind i den situation, tilføjede Jeppe Kofod, men det ville nok føre for vidt at diskutere det i det indeværende møde.

Jeppe Kofod udtrykte til sidst håb om, at udenrigsministeren på mødet den 21. marts vedrørende dette punkt kunne sige, at her ville EU tage lederskabet på sig, fordi det faktisk var noget, der vedrørte os som et af nabolandene til Libyen.

Pia Adelsteen sagde, at alt det, Jeppe Kofod spurgte om, var meget relevant.

Frank Aaen takkede for orienteringen og sagde, at det, der i virkeligheden interesserede ham mest, var, hvad man forestillede sig, der skulle ligge ved siden af en no-fly-zone, hvis en sådan blev vedtaget.

Frank Aaen sagde, at det selvfølgelig ville være helt oplagt, som de havde hørt Jeppe Kofod sige, at få sikre zoner for befolkningen, men hvad var der ellers af redskaber, spurgte han. Frank Aaen tilføjede, at det i den forbindelse selvfølgelig også interesserede ham at høre, om man havde overvejet den mulighed, han selv havde været fremme med, at forsyne oprørerne med antiluftmissiler, så man var i stand til at forsvare sig mod Gaddafis fly, f.eks. med en leverance af Stingermissiler. Han ville gerne vide, om den mulighed var indgået i debatten, for han syntes i virkeligheden, at det nu, hvor det hele mere eller mindre var for sent, var en meget mere enkel måde at hjælpe oprørerne på imod de luftangreb, der kom fra Gaddafi, sammenlignet med den meget voldsomme indgriben som en no-fly-zone ville være.

Frank Aaen sagde, at han allerede den forudgående fredag havde stillet spørgsmål til forsvarsministeren vedrørende mulighederne for at donere Stingermissiler, og at han gerne ville høre, om man havde fulgt det spørgsmål op siden. Han kunne godt tænke sig at vide, i hvilket omfang det havde været drøftet, og hvilke muligheder der var.

Frank Aaen ville også gerne høre, hvordan det var med våbenhvilen. For ét var, at der eventuelt kom en våbenhvile, men hvad skulle der så komme ud af en sådan, ud over at man i en periode holdt op med at slå så mange ihjel. Han mente, at en våbenhvile skulle knyttes sammen med en udvikling i retning af at få aftalt en demokratisk forfatning, således at det, der kom af den, blev en form for demokrati eller i hvert fald en demokratisk udvikling.

Frank Aaen sagde, at det interesserede ham meget, hvad der skete i Bahrain, hvor Saudi-Arabien jo var gået ind og nærmest havde gennemført en besættelse. Selv om det var for at komme ind og hjælpe kongen, så var det jo også en helt uhyrlig situation, at man fra et land, som i den grad var blevet oprustet af Vesten, gik ind i et naboland og dér enten gennemførte eller understøttede ganske voldsomme aktioner mod demonstranterne og lod kampvogne rulle i gaderne osv.

Hvordan så regeringen på udviklingen i Bahrain, spurgte Frank Aaen. Havde man udtrykt sig over for Saudi-Arabien og sagt, at de ikke på den måde måtte gå ind i et naboland, og havde man udtrykt sig over for kongen i Bahrain, spurgte Frank Aaen. Han mente, at det burde man gøre, idet der jo var tale om to lande, vi nor-

malt havde meget pæne forbindelser med, men som havde en udvikling i gang i øjeblikket, som vi måtte tage afstand fra, sagde Frank Aaen.

Niels Helveg Petersen takkede udenrigsministeren for redegørelsen og sagde, at alle jo i spænding ventede på, hvad udfaldet blev af FN's Sikkerhedsråds behandling af sagen. Han havde forstået, at man kunne vente en afklaring i løbet af dagen, og han håbede, at resultatet ville blive, at FN's Sikkerhedsråd kunne træffe en beslutning.

Niels Helveg Petersen sagde, at han var helt enig med Jeppe Kofod i, at en indsats måtte have det sigte at beskytte civilbefolkningen og gå langt i retning af at sikre, at civilbefolkningen ikke kommer til at lide dramatisk overlast ved, at civilbefolkningen blev angrebet af Gaddafis styrker.

Hvis det ikke kunne lade sig gøre at opnå enighed i FN's Sikkerhedsråd, stod vi i et dramatisk dilemma, sagde Niels Helveg Petersen, og så måtte man jo tage stilling til, hvordan man bedst muligt håndterede den situation. Foreløbig måtte forhåbningerne knytte sig til, at FN's Sikkerhedsråd hurtigt kunne blive enige.

Der havde været talt om sikre zoner, og det var jo også et godt begreb. Men hvis man ville lave sikre zoner, måtte man også sørge for, at de var sikre, sagde Niels Helveg Petersen, og mindede om det tragiske eksempel, man havde oplevet i Eksjugoslavien, hvor man havde oprettet de såkaldte safe-heavens, som havde vist sig ikke at være spor sikre. Eksempelvis havde Srbenica jo været et såkaldt sikkert område, og det turde nok siges at være løgn. Så hvis man oprettede sikre zoner, skulle de også være sikre og ordentligt beskyttede, så de ikke gav falske forhåbninger, understregede Niels Helveg Petersen.

Vedrørende Frank Aaens bemærkninger om Stinger-missiler sagde Niels Helveg Petersen, at problemet med at give våben til folk, for det første var, at det skulle være til nogle, man kunne stole på, og for det andet, hvad hvis disse våben faldt i Gaddafis hænder? Så ville det jo være værre end ingenting. Derfor skulle man altså være meget forsigtig med, hvem man overlod våben til.

Formanden sagde, at både Jeppe Kofod og Niels Helveg Petersen havde haft nogle meget interessante kommentarer til dette punkt, men at hun godt kunne tænke sig at få nogle uddybende kommentarer vedrørende flygtninge.

Der var jfr. samlenotatet allerede kommet flere flygtninge til Italien - formanden troede, at det var 5.000 – 6.000 - og derudover var der yderligere 200.000, der var flygtet fra Libyen til Egypten, Tunesien og Chad. Og den pakke, der lå fra Ashton sagde jo ikke ret meget om selve flygtningeproblematikken. Derfor syntes formanden, at det kunne være interessant, om udenrigsministrene diskuterede, om man kunne lave noget i forhold til flygtninge i nærområderne. Det havde jo været en del af den danske strategi, og hun syntes, det ville være oplagt at gøre det i forhold til disse 200.000 mennesker. Når man så tv-udsendelser var de forhold, disse mennesker levede under, jo ret skræmmende. Det ville måske også kunne gøre presset i forhold til EU's grænser mindre, hvis man brugte ressourcer og måske også nødhjælp udover, de 17 mio. euro, som hun troede, at Ashton havde snakket om, og som jo ikke lå i den spektakulære ende af beløbssummen.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod, at det, han gav udtryk for, var præcis det, regeringen arbejdede for, og det, man arbejdede for i FN. Udenrigsministeren sagde, at hun mindst 2-3 gange ved besøg i Det Udenrigspolitiske Nævn og andre udvalg havde understreget, at en no-fly-zone alene ikke ville få Gaddafi til at gå af. Det var en lang række tiltag, der skulle supplere hinanden, og som samlet set kunne være med til at skabe en positiv udvikling i Libyen. Men en no-fly-zone ville have en betydning, og derfor arbejdede regeringen naturligvis også på, at en sådan blev etableret, sagde udenrigsministeren.

De øvrige initiativer, regeringen arbejdede for at få med – og mange af dem prøvede man at få inkorporeret i resolutionen allerede nu – var:

En våbenhvile, som mange havde været inde på.

Og det var ret åbenlyst, at det var de såkaldte safe zones, som Niels Helveg Petersen også havde været inde på. Da Den Arabiske Liga lørdag var gået ud med sine udtalelser om at styrke en no-fly-zone forankret i FN, havde de også sagt, at der skulle etableres safe zones. Og der var det selvfølgelig klart, sagde udenrigsministeren, at man måtte finde et sprog, der så også gav mulighed for at få etableret disse safe zones og at opretholde dem.

Det var en våbenembargo og opretholdelsen af den, da det jo ikke var nok bare at sige, at vi havde en våbenembargo. Man skulle også have mulighed for at checke alle de skibe, der gik til og fra Libyen osv. Det kunne også have den effekt, tilføjede udenrigsministeren, at man fik mulighed for at forhindre, at flere lejesoldater kunne komme ind i Libyen fra havet.

Det var yderligere sanktioner, og det var jo et af de steder, hvor EU-systemet faktisk arbejdede ganske effektivt, og det var også et af de steder, hvor man kunne ramme regimet. Og så måtte man selvfølgelig, som Jeppe Kofod havde været inde på, se, hvilket sprog man kunne blive enige om i FN.

Udenrigsministeren mente, at det var meget afgørende at få sendt et klart signal om, at det primært var for at beskytte de civile, at alle midler blev taget i brug, og at det ville være utroligt stærkt at have en sådan formulering med i en resolution.

Noget af det, man også arbejdede med, og som udenrigsministeren også troede var rigtig vigtigt, var en fremhævelse af den vigtige rolle, som Den Arabiske Liga spillede, og også en anmodning til Den Arabiske Ligas medlemmer om at samarbejde om at implementere nye tiltag.

Udenrigsministeren sagde, at hun, før hun kom til det indeværende møde i Europaudvalget, havde haft lejlighed til at tale med Den Arabiske Ligas generalsekretær, Moussa, som selvfølgelig også var meget optaget af, at der nu blev truffet beslutning via FN-sporet. Ifølge Den Arabiske Ligas generalsekretær var der underhåndskontakter, hvor meget tydede på, at nogle af de arabiske lande ville medvirke til at oprette no-fly-zoner. Det var, syntes udenrigsministeren, et meget vigtigt politisk signal, at det - uanset hvor symbolsk et bidrag det måtte være – ikke alene var den vestlige verden, men også den arabiske verden, der var med.

Udenrigsministeren understregede, at det helt afgørende var, at man kom hele paletten rundt. Det arbejdede man som nævnt med i den resolution, der forelå,

sagde hun, og hun mente, at EU-systemet havde mulighed for, at man så kunne gå videre bl.a. på sanktionssporet og få lukket pengekassen alle de steder, hvor man kunne komme af sted med det.

Vedrørende Frank Aaens spørgsmål til dette dagsordenspunkt sagde udenrigsministeren, at hun havde svaret på, hvad de arbejdede videre med udover disse no-fly-zones, fordi der skulle meget mere til, og at hun bl.a. også arbejdede med safe zones.

Vedrørende diskussionen, om man skulle smide Stinger-missiler og andet ned til oprørerne, sagde udenrigsministeren, at hun – ud over de meget velovervejede kommentarer, som Niels Helveg Petersen var kommet med – mente, at det var et problem, fordi vi havde en våbenembargo mod Libyen, og den ville det blive vanskeligt at opretholde, hvis vi selv smed våben ned. Så der var altså nogle problemer i det. Udenrigsministeren tilføjede, at hun ikke på nogen som helst måde ønskede at latterliggøre Frank Aaens forslag, da der selvfølgelig var det problem, at hvis man skulle beskytte civilbefolkningen, så skulle civilbefolkningen også have mulighed for at forsvare sig, derfor var det ikke helt enkelt.

Som diskussionen var lige nu, handlede den først og fremmest om at få en tekst på plads, hvor man sagde, at man gjorde, hvad man kunne for at beskytte civilbefolkningen, sagde udenrigsministeren. Der havde altså været en diskussion om det, Frank Aaen havde spurgt til omkring nedkastning af Stinger-missiler, tilføjede udenrigsministeren.

Til Frank Aaens bemærkning omkring muligheden for at forsøge at etablere en våbenhvile og arbejde på at få lavet en ny forfatning, sagde udenrigsministeren, at hun var fuldstændig enig i, at det var det langsigtede spor at køre i, og at det i hvert fald ikke var noget, de kunne skændes om på nogen som helst måde.

Udenrigsministeren sagde til Niels Helveg Petersen, at de var helt enige, og at hun netop troede, at noget af det, der lige nu var afgørende for, at det internationale samfund repræsenteret ved FN's Sikkerhedsråd traf en beslutning – og der havde amerikanerne også meldt forholdsvis stærkt ud i dag og sagt ja til en no-fly-zone, men også til mere end det - jo bl.a. var de erfaringer, man havde fra Srebrenica, og de erfaringer, man havde fra Rwanda. De gjorde, at man ikke bare kunne sidde med hænderne i skødet.

Vedrørende flygtningesituationen sagde udenrigsministeren, at EU havde valgt at sige, at i forhold til EU's medlemslande ville man gerne gøre noget for de lande, der blev særligt hårdt ramt.

Udenrigsministeren mente, at det var formanden, der havde været inde på, at Italien havde oplevet en vis tilstrømning af en række især unge mennesker, der var kommet til Lampedusa, og som naturligvis skulle håndteres inden for Frontex osv. Men det var altså primært FN, der stod for håndteringen af flygtningeudfordringen, tilføjede hun.

Udenrigsministeren sagde til Jeppe Kofod, at hun et par uger tidligere havde været i Geneve til menneskeretskonferencen, og at hun dér havde haft mulighed for at have et meget spændende møde med FN's flygtningehøjkommissær, António Guterres, og at hans vurdering af situationen var at en meget stor del af de flygt-

ninge, der indtil videre havde krydset grænserne, havde været statsborgere fra nabolandene. Det ville altså sige, at det var egyptere, der kom til Tunesien, tunesere, der kom til Egypten, eller bare folk, der kom hjem og skulle repatrieres, og at man jo dér havde etableret en luftbro, hvor man fløj frem og tilbage for at få dem hjem igen.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun var blevet dybt imponeret over at høre, hvor flot de tunesiske myndigheder håndterede situationen. De havde, til trods for at de jo selv havde nogle udfordringer lige her og nu, valgt at være meget åbne over for at etablere flygtningelejre, og de gjorde, hvad de kunne, for at skabe ordentlige vilkår for de mennesker, der midlertidigt skulle være i Tunesien.

Der, hvor udfordringen nok var størst, sagde udenrigsministeren, var nok i forhold til de flygtninge, der kom fra områder syd for Sahara, og som skulle hjem igen. Nogle af dem var det vanskeligt at få hjem igen, fordi de kom fra Somalia eller andre steder, som det var vanskeligt at hjemsende dem til. Der var altså nogle udfordringer, som FN-systemet prøvede på bedst muligt måde at håndtere.

En af FN's bekymringer var, at Gaddafi i meget vid udstrækning benyttede sig af lejesoldater fra landene syd for Sahara, og at han betalte dem fyrstelige summer for at slå sin egen befolkning ihjel, sagde udenrigsministeren. Hun tilføjede, at hun ikke vidste, om medlemmerne af Europaudvalget kunne forestille sig, hvordan sådan nogle afrikanere ville blive behandlet, hvis de kom ind over grænserne til andre lande, der lige havde været igennem en demokratiproces. De ville ikke ligefrem blive mødt med jubel, og derfor havde der rent faktisk været en reel nervøsitet for, hvilke overgreb der kunne ske på de mennesker, som man måtte formode måske havde været lejesoldater, men som selvfølgelig ikke ville indrømme det, men hvor mistanken altså kunne være der. Derfor blev der gjort temmelig meget i FN-systemet for netop at prøve at håndtere den situation og få dem tilbage til de lande, de måtte komme fra, om det var Mali, Tchad eller Nigeria.

På Jeppe Kofods og formandens spørgsmål om, hvad EU kunne gøre, svarede udenrigsministeren, at EU bidrog med penge til FN-systemet i forhold til flygtningesituationen, men at det altså var FN, der var koordinator for det. Derudover bidrog medlemslandene bilateralt, så der gav Danmark også penge til at håndtere problemerne.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun ikke havde oplevet, at der havde været et ønske i EU om, at EU skulle til at agere stedfortræder for NATO. Hun troede, at alle havde en forhåbning og en forventning om, at man kunne få en resolution igennem i FN-systemet, og efterfølgende få NATO aktiveret til at være praktisk gris. Det var det, man arbejdede på, mens EU-systemet både fokuserede på, hvad man kunne gøre her og nu bilateralt for at hjælpe, men især på det langsigtede spor.

På Frank Aaens spørgsmål vedrørende Bahrain svarede udenrigsministeren, at såvel den høje repræsentant, Catherine Ashton som hun selv havde været ude i flere omgange og kommentere på det, der foregik lige nu, og hun syntes, det var dybt bekymrende, at der kom fremmede soldater ind i Bahrain for at være med til at opretholde sikkerheden.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun godt vidste, at Golfrådet havde truffet beslutning om, at man skulle hjælpe hinanden med at beskytte især infrastruktur m.v. Udenrigsministeren syntes ikke desto mindre, at det var frygteligt, at man ikke lyttede til det, der var blevet sagt fra det internationale samfunds side, nemlig at den eneste vej frem var dialog, og at det var tilbageskridt at bruge aggressive skridt over for fredelige demonstranter. Udenrigsministeren gentog, at hun syntes, det var meget bekymrende, og at hun havde sagt det meget klart i pressemeddelelser i to omgange, og at Ashton også havde gjort det. De så meget ens på det. Udenrigsministeren sagde, at vores fokus var på Libyen og af helt andre årsager på Japan, men at hun vedrørende situationen i Bahrain, som der måske ikke var så stor medieinteresse for, var meget bekymret over, at udviklingen ikke gik i den rigtige retning.

Jeppe Kofod takkede udenrigsministeren for besvarelsen og gav udtryk for glæde over, at de var enige om, at man ikke vil afskrive sig noget middel for at beskytte civilbefolkningen i Libyen.

Jeppe Kofod sagde, at hans spørgsmål selvfølgelig var hypotetisk, men at han alligevel gerne ville stille det. Hvis den FN-resolution, som man forhåbentlig ville blive enige om den dag, ikke gav et tilstrækkeligt mandat til at beskytte civilbefolkningen, altså f.eks. ikke sagde, at man kunne bruge magtanvendelse også ud over no-fly-zoner til at beskytte civilbefolkningen, ville regeringen så være parat til at gå videre for at beskytte civilbefolkningen i samarbejde med – og det kvitterede han positivt for – Den Arabiske Liga eller nogle af de regionale stormagter i Nordafrika og Mellemøsten. Jeppe Kofod mente, at det kunne være en mulighed, men at det stadig væk skulle være med udgangspunkt i folkeretten, altså responsibility to protect-princippet om, at det selvfølgelig skal være med henblik på at forhindre et folkemord eller et overgreb mod menneskeheden.

Det var det, der var vigtigt, sagde Jeppe Kofod, for der kunne jo ske noget, der gjorde, at det var vigtigt at få det spørgsmål afklaret inden udenrigsministermødet den 21. marts.

Jeppe Kofod sagde herefter vedrørende Bahrain, og som udenrigsministeren også havde været inde på, at han var glad for, at udenrigsministeren havde sagt, at vi støttede en dialog. Men han mente, at vi skulle støtte mere end det, og det troede han også, at udenrigsministeren mente, nemlig en dialog, der førte til, at der kom demokratiske reformer i dette kongedømme.

Af befolkningen i dette lille kongedømme, Bahrain, var 60 pct. shia-muslimer og 25 pct. sunni-muslimer, sagde Jeppe Kofod og tilføjede, at vi selvfølgelig skulle gøre op med tanken om, at man bare kunne holde en stor gruppe borgere uden for den demokratiske proces. Han troede også, at det ville være mere sikkert på længere sigt, at man demokratiserede Bahrain. For hvis man fortsatte som nu, ville Iran jo få et argument for at støtte shia-befolkningen og gøre dette til en religiøs konflikt eller en sekterisk konflikt, og det ville da være rigtig ærgerligt, hvis man gav dem det kort på hånden, sagde Jeppe Kofod og gav udtryk for glæde over, at udenrigsministeren havde sagt, at man var parat til at presse dem. Men – tilføjede han – han troede også, at det var vigtigt, at EU kom med en klar udmel-

ding om, at EU ikke bare krævede en dialog, men også demokratiske reformer i kongedømmet, så der ikke var de tilstande, vi så i dag.

Jeppe Kofod sagde, at det var drøn ærgerligt og dybt kritisabelt, at kongen havde valgt konfrontation med militæret i stedet for en dialog med de grupper, der var gået på gaden og havde demonstreret.

Niels Helveg Petersen takkede udenrigsministeren for svarene og tilføjede, at han syntes, man kunne konstatere, at der var megen fokus på beskyttelse af civilbefolkningen i Libyen.

Frank Aaen sagde vedrørende forslaget om nedkastning af Stinger-missiler, at det jo var lidt af et paradoks. Først havde Vesten forsynet Gaddafi med enorme mængder af våben, og når konflikten så brød ud, lavede man en embargo, under hvilken han havde alle sine våben, hvorimod oprørerne ingen havde. Frank Aaen tilføjede, at han syntes, at var en meget uheldig situation, man i dette tilfælde havde bragt sig i, hvor embargoen forhindrede os i at hjælpe oprørerne i at forsvare sig imod de våben, Vesten havde leveret til Gaddafi.

Derfor syntes Frank Aaen, man skulle genoverveje forslaget, og han tilføjede, at det ærgrede ham, at mens man havde brugt meget lang tid på at diskutere en no-fly-zone, som var et meget kompliceret redskab, og som var egentlig krig, så havde man åbenbart ikke taget stilling til eller sat noget i gang med henblik på at hjælpe oprørerne til at forsvare sig mod de angreb, som flyene havde gennemført. Frank Aaen syntes, det var spild af tid, at man ikke var gået ind og havde sagt, at kunne man ikke stoppe de fly med en no-fly-zone, så kunne man i hvert fald hjælpe oprørerne til at hjælpe sig selv mod de fly. Han forstod simpelt hen ikke, at man ikke havde brugt det spor for lang tid siden.

På spørgsmålet om, hvem der ville få de missiler, svarede Frank Aaen, at Enhedslisten havde tænkt sig, at det skulle være Oprørernes Nationale Råd, der fik dem og skulle sørge for, at de blev fordelt på en ordentlig måde. Det var jo et råd, der efterhånden var anerkendt af rigtigt mange lande, så det måtte være det rigtige sted at levere dem.

På spørgsmålet om, hvad de så kunne bruges til, svarede Frank Aaen, at i modsætning til så mange andre våben var et luftforsvarsmissil primært – for ikke at sige udelukkende – anvendeligt til at skyde fly ned. Man kunne jo ikke bruge det til kamp på landjorden – det ville i hvert fald have en meget begrænset effekt – men man kunne bruge det til at skyde fly, der angreb en, ned med. Derfor syntes han, at det var sådan et godt redskab ikke til at vinde en krig, ikke til at eskalere en krig, men til at begrænse angreb, der i høj grad kunne ramme civilbefolkningen.

Vedrørende flygtninge havde de dagen før i Udenrigsudvalget haft en diskussion med udenrigsministeren om, hvordan Danmark skulle stille sig til håndteringen af de flygtningestrømme, som helt givet og under alle omstændigheder ville komme, og som allerede var kommet til Europa.

I den forbindelse tilføjede Frank Aaen, at vi jo tidligere havde skullet tage stilling til, hvordan vi tog imod flygtninge fra den del af verden. Dengang havde det været fra Irak, hvor vi var krigsførende part og havde gjort alt, hvad vi kunne, for at und-

gå, at flygtninge fra den krig kom ind i Danmark. Det var en meget skammelig udvikling, mens vores nabolande havde taget imod de flygtninge.

Derfor syntes Frank Aaen, det ville være fint, hvis den danske regering gav den meget klare melding i EU, at vi ikke bare vil give penge til at hjælpe til, at de, der kommer til Europa, også får et liv, men at vi også vil tage vores andel af de flygtninge, så det ikke kun er Grækenland eller Italien, der kommer til at stå med den fysiske opgave at huse de flygtninge.

Frank Aaen sagde, at det ville være et flot signal fra regeringen at sige, at selvfølgelig skulle nogle af dem kunne sendes videre og komme eksempelvis til Danmark, hvor det så var vores ansvar at sørge for, at de fik en ordentlig behandling, i stedet for bare at sige, at nu måtte vi afvente, at EU lavede nogle fælles retningslinjer.

Vedrørende vedtagelsen af en no-fly-zone, sagde Frank Aaen, at det jo var en krigserklæring, at det gik ud på at føre en form for krig, og at krig uden et FN-mandat ikke var noget, Enhedslisten på nogen måde ville støtte, når det kom dertil. Med et FN-mandat ville de støtte det, hvis der var visse betingelser, der var opfyldt.

Enhedslisten var ikke overbevist om, at de ville støtte en no-fly-zone med et FN-mandat, men uden et FN-mandat kunne de ikke være med ud fra den simple opfattelse, at det så ville blive den samme metode, man havde brugt, da man startede Irak-krigen, og de kunne under ingen omstændigheder gå med til flere af den slags krige.

Det ville også åbne op for en verdensorden, som var helt uantagelig, nemlig at det var dem, der havde flest våben, som havde ledelsen i verden. Det kunne Enhedslisten ikke være med til.

Formanden gjorde opmærksom på, at Europaudvalget havde en bagkant, der hed kl. 11.55, da Arbejdsmarkedsudvalget skulle have lokalet fra kl. 12, og der var flere af medlemmerne, der skulle i Folketingssalen til behandlingen af B 76, hvor hun også regnede med, at også udenrigsministeren skulle være der.

Formanden gav ordet til udenrigsministeren, idet hun gjorde opmærksom på, at udenrigsministeren kunne overlade dele af svaret til et senere besøg i Europaudvalget af integrationsministeren, hvor nogle af disse elementer så i hvert fald kunne blive besvaret.

Udenrigsministeren sagde, at hun nok skulle prøve at gøre det kort, da hun også selv havde en bagkant, idet hun havde en aftale med Forsvarsudvalget i frokostpausen, hvor de skulle diskutere det arktiske.

Udenrigsministeren sagde til Jeppe Kofod, at hun syntes ikke, det gav megen mening at diskutere en sådan meget hypotetisk situation nu, hvor alt tegnede til, at der ville komme en effektiv resolution fra FN. Og det var det spor, man arbejdede efter lige nu, tilføjede hun.

I det spor lå altså også, at der skulle være en effektiv beskyttelse af civilbefolkningen. Udenrigsministeren fornemmede, at der i Europaudvalget var meget stor opbakning til, at der var fokus på det, og hun foreslog derfor, at de nu skulle se,

om man ikke kom igennem med den FN-resolution, som der blev arbejdet så ihærdigt på fra mange sider.

På Jeppe Kofods spørgsmål omkring Bahrain svarede udenrigsministeren, at regeringen også var bekymret for situationen, og at man kunne sige, at kongen havde meldt forholdsvis tidligt ud, at kronprinsen skulle gå i dialog med de demonstrerende, og at det så havde været som om det hele var eskaleret ved siden af.

Irans rolle kunne man ikke helt finde ud af lige nu, sagde udenrigsministeren. Man kunne ikke udelukke, at Iran også spillede en rolle i hele det spil, der var dernede allerede nu, og som Jeppe Kofod også havde antydnet. Udenrigsministeren troede imidlertid, det var afgørende, at EU havde en helt klar udmelding, der faldt i tråd med det, der var sagt andre steder, hvor der havde været demokratibevægelser på gaden, nemlig at vi ville bakke op om kravet om reformer og demokrati og indlede en fredelig dialog. Og det ville man selvfølgelig også gøre i forhold til Bahrain og i forhold til Yemen i den udvikling, der var der, sagde udenrigsministeren og tilføjede, at hun troede, at de så meget ens på de situationer, sagde hun til Jeppe Kofod.

Udenrigsministeren sagde til Niels Helveg Petersen, at hun var glad for kommentaren, hvor han netop havde haft fokus på beskyttelsen af civilbefolkningen.

Udenrigsministeren tilføjede, at som hun hørte Europaudvalget var der bred opbakning til hele vejen rundt, at det var meget mere, der skulle til.

Vedrørende dette med at smide våben ned til oprørende, sagde udenrigsministeren, at hun sådan set var enig med Frank Aaen i, at der var et kæmpe paradoks i dette her, selv om det ikke var MIG-fly, men alt muligt gammelt ragelse, de havde i Libyen, så havde de også noget ragelse, der kom fra de europæiske lande, og derfor var der et paradoks i det.

At spørgsmålet om nedkastning af Stinger-missiler ville komme op til diskussion på et tidspunkt som en del af dette med at sikre, at civilbefolkningen blev beskyttet, kunne udenrigsministeren bestemt ikke udelukke. Men det havde bare ikke været det, der havde fyldt mest, det havde været en no-fly-zone, det havde været sanktioner, det havde været våbenembargo, det havde været den militære situation, det havde været andre ting, der havde været øverst på dagsordenen.

Udenrigsministeren sagde, at hun havde noteret sig, at Enhedslisten muligvis ville kunne støtte en beslutning, der måtte blive truffet i FN's Sikkerhedsråd, alt efter hvilke konditioner der nu var, og hvilket indhold der var i den.

Omkring dette med eventuelt at gå i et alternativt spor, sagde udenrigsministeren, at det var noget, som ikke kunne udelukkes. Men hendes og regeringens holdning var jo, at de ikke mente, at man kunne sidde en nedslagning af befolkningen overhørig. Når der var så klare signaler fra befolkningen fra den arabiske verden om at gå ind og beskytte, skulle vi selvfølgelig gøre alt, hvad vi kunne for at lytte til det legitime krav.

Men det var klart, sagde udenrigsministeren, at Den Arabiske Liga havde lagt vægt på i FN's Sikkerhedsråd, at mandatet blev givet dér, og at det var dér, be-

slutningen folkeretligt var forankret. Derfor var det også det, EU arbejdede for i første omgang, og derfor syntes udenrigsministeren heller ikke, at der var nogen grund til, at de skulle gå ind i lange diskussioner om, hvad man skulle gøre, hvis det spor døde ud.

Udenrigsministeren sagde, at hun også selv dagen før havde været til samråd i Udenrigsudvalget i ganske langt tid, men at hun mente, at flygtningesituationen var integrationsministerens område, og at det altså var ham, der måtte håndtere det område. Men hun troede, at der i EU-kredsen var den tilgang til det, at flygtninge fra Libyen skulle behandles efter de samme regler som alle andre flygtninge, og at hovedpointet var, at det, EU skulle prøve at gøre, var at skabe en situation i Libyen, så der ikke var grund til at flygte derfra.

Frank Aaen takkede for svarene og sagde, at det sidste svar vedrørende flygtninge jo betød, at flygtninges sager skulle behandles i det land, de først var kommet til, men at hans spørgsmål faktisk havde været om noget andet, nemlig om Danmark ikke skulle sige, at vi også vil tage vores andel af flygtningene, selv om de ikke var kommet til Danmark som det første land.

Udenrigsministeren svarede, at det spørgsmål hørte under integrationsministerens ressort, og at hun ikke i det indeværende møde ville gå ind i en lang diskussion om det. Udenrigsministeren tilføjede, at hun ikke havde været med til de møder, der havde været i EU-kredsen, hvor man havde diskuteret det, det var integrationsministrene, der havde kørt det i RIA-rådet, og det var altså dér, Frank Aaen skulle spørge ind til, hvad det var for tanker, man havde om det.

Formanden sagde, at det jo var helt legitimt, det var en del af Dublin-konventionen, som de måtte tage op med integrationsministeren, når han igen kom i Europaudvalget.

4. Sahel

– *Politisk drøftelse/evt. rådskonklusioner*

SEK (2011) 0331

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EEU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

Formanden sagde vedrørende Sahel-området, at hun ikke vidste, hvor meget, det ville blive drøftet, men at det dog var et punkt på dagsordenen, og at hun havde noteret sig, at to af de tre lande, man var meget bekymrede for terrorbevægelserne i, var danske samarbejdslande. Derfor ville hun gerne vide, om Danmark bilateralt i forhold til Niger og Mali tog kontakt til de danske ambassader og på den måde diskuterede, hvad der kunne gøres i forhold til disse organisationer.

Udenrigsministeren svarede, at det vedrørende situationen i Niger og Mali var fuldstændigt korrekt, at EU i en årrække havde støttet udviklingen i hele Sahel og haft bistandsprogrammer både med Mauretanien, Burkina Faso, Mali og Niger. EU havde gennem programmet om Afrika For Fred støttet regional integration og konfliktforebyggelse, og man støttede også ECOWAS, som var en regional organisation, så ad den vej gik man faktisk ind og støttede bestræbelserne på at få skabt både konfliktforebyggelse og decideret terrorbekæmpelse.

Udenrigsministeren tilføjede, at man havde megen tro på, både for så vidt angik ECOWAS og de regionale organisationer, som de havde også i det østlige Afrika, at det var meget vigtigt, at man gav afrikanerne nogle strukturer, der gjorde, at de selv kunne løse deres problemer.

5. Afrikas horn/Somalia

– *Politisk drøftelse/evt.rådskonklusioner*

SEK (2011) 0336, SEK (2011) 0337

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EEU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

6. Bosnien-Hercegovina

– *Politisk drøftelse/evt. rådskonklusioner*

SEK (2010) 1331

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 14)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EEU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

7. (Evt.) Iran

– *Politisk drøftelse/evt.rådskonklusioner*

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 16)

Udvalgsmødereferater:

EEU alm. Del (10) – bilag 156 (side 291, behandlet i EEU 19/11-11)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

8. (Evt.) Mellemøsten

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Udvalgsmødereferater:

Behandlet i EUU 11/2-11 (referat endnu ikke omdelt)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

Formanden roste udenrigsministeren for at have været mere klar i mælet om, hvor Danmark stod, end hun havde oplevet tidligere udenrigsministre være. Formanden syntes, det var meget flot af udenrigsministeren at fremlægge de meget klare linjer.

Formanden spurgte, om det, der skete i Egypten, kunne mærkes i forholdet til Mellemøsten. For Egypten havde jo været med i en fredsaftale, hvori der bl.a. også stod, at der skulle oprettes en palæstinensisk selvstændig stat, sagde formanden, og derfor mente hun, at man godt kunne forestille sig, at man bevægede sig i Egypten nu, hvor Mubarak var væk.

Udenrigsministeren takkede for de pæne ord omkring håndteringen af den udfordring, regeringen stod overfor.

Udenrigsministeren sagde, at hun havde haft lejlighed til at mødes med præsident Mahmoud Abbas, da han godt en uge tidligere havde været i Danmark, og hun troede, at vurderingen var den, at lige nu var situationen på mange måder uforudsigeligt om, hvad der ville komme til at ske både i Tunesien og i Libyen på længere sigt. Men udenrigsministeren troede ikke, der var nogen, der forventede, at det var en mere pro-israelsk regering, der kom til at sidde nogen af de steder. Hun troede nærmere, at det ville blive nogle, der ville stille krav om, at fredsprocessen skulle gå hurtigere, at der skulle leveres nogle resultater.

Derfor, sagde udenrigsministeren, var hendes vurdering også den - og hun havde haft lejlighed til at mødes med den israelske udenrigsminister, Avigdor Lieberman, sidste gang hun var til ordinært rådsmøde i Bruxelles - at israelerne også lige nu vurderede på, om ikke tiden var ved at være inde til, at man prøvede at få skabt nogle konstruktive skridt, så fredsprocessen kunne komme i gang igen.

Man kunne sige, at lige nu vidste Israel og det palæstinensiske selvstyre, hvad de havde, men de vidste ikke, hvad de ville få af udfordringer om et halvt år, sagde udenrigsministeren og tilføjede, at hun faktisk havde været mere optimistisk efter mødet med Abbas, end hun havde været, før mødet startede, fordi hun havde fået en fornemmelse af, at der var en god kontakt ikke mindst mellem PA og kvartetten på indeværende tidspunkt om at se, om processen kunne blive skubbet fremad.

Men gentog udenrigsministeren, hun syntes, det var meget vanskeligt at udtale sig særligt kvalificeret om fredsprocessen, det kunne gå i begge retninger med den, hvis man skulle relatere det til den udvikling, der var i nærområdet.

Jeppe Kofod sagde vedrørende forholdet mellem Israel og Palæstina, at det jo var store punkter, der var på dagsordenen for det indeværende møde, og at socialdemokraterne jo også havde haft mulighed for at møde den palæstinensiske præsident, Abbas. Jeppe Kofod tilføjede, at det jo var positivt, at Danmark og en række andre lande i EU havde opgraderet de diplomatiske relationer med Palæstina, men at han godt kunne tænke sig at få udenrigsministerens korte analyse af, hvordan udsigterne var til en to statsløsning.

Udenrigsministeren vidste selvfølgelig, sagde Jeppe Kofod, at premierministeren i det palæstinensiske selvstyre arbejdede for senest til efteråret at få etableret en stat. Hvis det blev tilfældet, kunne man jo komme ud for en situation, hvor man ville blive spurgt, om Danmark ville anerkende en palæstinensisk stat. Det gjorde vi ikke i øjeblikket, men det var der faktisk mange lande, der gjorde rundt om i verden, sagde Jeppe Kofod, og han troede derfor, det var vigtigt, at man fandt en fælles EU-linje på det område.

Jeppe Kofod troede ikke, at vi på indeværende tidspunkt skulle anerkende en palæstinensisk stat, vi måtte anerkende realiteterne, der var ikke nogen stat, men han mente, at man dér kunne komme til at stå over for et dilemma. Han troede, at nogle lande ville begynde at tale om anerkendelse af en palæstinensisk stat, og det syntes han også, at man skulle forholde sig til her på det indeværende EU-møde, når det nu var taget op.

Niels Helveg Petersen takkede udenrigsministeren for det svar på spørgsmål 102 Europaudvalget havde fået, hvori man gennemgik EU's relationer til Tunesien og Egypten. Det var faktisk et aldeles udmærket notat, som han var blevet glædeligt overrasket over, fordi det altså viste, at der under de samarbejdsprogrammer, man havde med de lande, var et ganske vidtgående samarbejde netop om fremme af demokrati, menneskerettigheder, økonomisk og social velfærd, sagde Niels Helveg Petersen. Han tilføjede, at han var blevet glædeligt overrasket over at se, hvor meget der var i gang. Der havde jo været diskussioner om, at EU ikke gjorde noget som helst i den retning, men han måtte sige, at det bilag viste, at der faktisk var et samarbejde om fremme af demokrati og menneskerettigheder, derfor mente Niels Helveg Petersen, at det var et notat, der fortjente at blive kendt.

Udenrigsministeren sagde, at EU – i hvert fald hvis man sammenlignede med så mange andre - havde en ganske offensiv linje på, hvad vi gerne ville have, og arbejdede målrettet på at få en to statsløsning.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun var enig med Jeppe Kofod i, at tidspunktet ikke var der endnu til en ensidig anerkendelse af en palæstinensisk stat. EU ønskede, at man skulle forhandle en løsning, som blev en to statsløsning, og håbede meget på, at noget af den tekst, som EU's udenrigsministre var enige om, og som havde udgangspunkt i '67-grænsen og en meget kraftig afstandtagen fra bosættelsespolitikken, kunne blive meget mere markant også i forhold til det arbejde, der var i kvartetten.

Udenrigsministeren tilføjede, at hun var enig med Jeppe Kofod i, at vi skulle presse på alt, hvad vi kunne, og hun gentog, at selv om EU-kredsen dækkede over et

bredt felt af synspunkter inden for dette her, så havde man faktisk en ganske god politik på området, som der var opbakning til fra alle landene her og nu.

Udenrigsministeren takkede Niels Helveg Petersen, for reklamen for papiret vedrørende Tunesien og Egypten. Reklame kunne man jo altid bruge, sagde hun og tilføjede, at hun var glad for, at det var blevet læst og værdsat.

9. (Evt.) Serbien/Kosovo

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 20)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. Del (10) – bilag 239 (side 542, behandlet i EEU 10/12-10 (ikke omtalt))

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

10. (Evt.) Hviderusland

– *Politisk drøftelse/evt. revision af sanktioner*

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 1 (samlenotat side 22)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. Del (10) – bilag 266 (side 697, behandlet i EEU 28/1-11)

Udenrigsministeren omtalte ikke dette punkt.

Formanden sagde, at hun syntes, det var oplagt, at man havde taget konsekvenserne af de valg, der havde været.

Formanden havde imidlertid nogle problemer, fordi hun var mødtes med nogle oppositionspolitikere fra Hviderusland, der havde nævnt, at de havde rigtigt svært ved at få visum til at komme bl.a. til Danmark for at diskutere de problemer, der var i Hviderusland med os. Derfor spurgte hun, om man ikke kunne finde en eller anden løsning, så netop oppositionen fik mulighed for at komme hertil. Det kunne være, at man allerede havde fundet en løsning på det problem, sagde formanden, men det var i hvert fald oplagt, tilføjede hun.

Udenrigsministeren sagde, at hun var meget enig i formandens bemærkninger vedrørende Hviderusland. Men EU-systemet havde faktisk gjort det – og det var nok første gang, de så konsekvent havde gjort det – at de i forhold til Hviderusland havde valgt at sige, at man indførte sanktioner mod magthaverne, altså mod styret og de personer – herunder også journalister – som havde medvirket til at skabe problemer for de fredelige demonstranter, herunder også visumforbud mod nogle af de grupper.

Til gengæld havde EU også sagt, at man samtidig skulle være meget imødekommende i forhold til den almindelige befolkning i Hviderusland. Og i den forbindelse var noget af det, man havde diskuteret, hvordan man kunne gøre visumadgangen mere enkel, ikke mindst for unge, der gerne ville studere.

Vi støttede jo finansielt det hviderussiske universitet i Vilnius, sagde udenrigsministeren, og det gjorde vi netop med henblik på nogle af de studerende, der var blevet smidt ud af universitetet, fordi de demonstrerede mod Lukasjenko, så de kunne komme ud for at færdiggøre deres uddannelse et andet sted. Vi ville også lave programmer, hvor man gav hviderussiske studerende mulighed for at komme til Danmark.

Så der var i hvert fald enighed om, sagde udenrigsministeren, at EU skulle lave intelligente initiativer, hvor man fremmede mulighederne for den almindelige hviderusser, og kun straffede dem, der var en del af regimet. Det var der en ret stor enighed om i kredsen af udenrigsministre, og der var meget stor fokus på Hviderusland og på at gøre det til en case for, hvordan man håndterer de lande og de regimer, der ikke opfører sig ordentligt.

11. Elfenbenskysten

– *Politisk drøftelse/evt. revision af sanktioner*

- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (almindelige anliggender og udenrigsanliggender) den 21. marts 2011, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*

Rådsmøde 3078+3079 – bilag 2 (tillæg til samlenotat side 2)

EUU alm. Del (10) – bilag 141 (skriftlig forelæggelse om sanktioner af 16/12-10)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. Del (10) – bilag 266 (side 698, behandlet i EUU 28/1-11)

EUU alm. Del (10) – bilag 156 (side 293, behandlet i EUU 19/11-10)

EUU alm. Del (10) – bilag 84 (side 118, behandlet i EUU 22/10-10)

Udenrigsministeren: Situationen i Elfenbenskysten er stærkt bekymrende. Den tidligere præsident, Laurent Gbagbo, tabte præsidentvalget i november 2010 til Allassane Ouattara. Gbagbo har dog nægtet at anerkende valgresultatet. Det internationale samfund, herunder EU, har anerkendt Ouattara som den legitime vinder af valget. Der har siden valget været daglige rapporter om voldelige sammenstød mellem styrker, der er loyale over for henholdsvis Gbagbo og Ouattara. Der er derfor udbredt bekymring for, at landet står på randen af endnu en borgerkrig. Krisen har indtil videre kostet over 390 mennesker livet og har medført op til 370.000 internt fordrevne. Derudover er 80.000 mennesker flygtet til Liberia, som i stigende grad er mærket af flygtningestrømmen. Der er dermed risiko for en afsmittende effekt på den i forvejen skrøbelige liberianske sikkerhedssituation.

Som følge af situationen i Elfenbenskysten arbejder EU-landene i øjeblikket på at skærpe sanktionerne yderligere mod Gbagbo og hans nærmeste allierede. Det er uklart, hvornår der i EU-kredsen kan opnås enighed om de tekniske detaljer i revisionen af sanktionerne, herunder spørgsmålet om tidshorisonten for en eventuel gennemgang af det samlede sanktionsregime.

Det er dog en generel vurdering – også fra præsident Ouattara – at EU-sanktionerne virker. Som følge af bl.a. EU-sanktionerne har Gbagbo i februar ikke været i stand til at udbetale lønninger til hæren, hvilket antages at ville underminere støtten til ham. Den danske regering støtter et stærkt sanktionsregime mod Elfenbenskysten for at lægge yderligere pres på Gbagbo om at træde tilbage og dermed undgå endnu en borgerkrig.

Danske virksomheder - særligt de danske rederier – er ligesom andre europæiske virksomheder med kommercielle interesser i Elfenbenskysten særligt berørt af EU-sanktionerne. Danmark har derfor gennem de sidste par måneder arbejdet for at sikre en ensartet og dermed effektiv efterlevelse af sanktionerne blandt EU-landene. Der har i den forbindelse været tæt kontakt til flere af de mest berørte lande. Ligeledes har Danmark arbejdet for, at andre ligesindede lande uden for EU vedtager lignende sanktioner.

12. Eventuelt

Udenrigsministeren: Endelig må det forventes, at Rådet også vil drøfte den bekymrende situation i Japan. Kommissær Oettinger havde tirsdag indkaldt medlemslandene til et møde om EU-reaktioner på situationen i Japan, og formandskabet har indkaldt til et ekstraordinært energirådsmøde nu på mandag. Hensigten er at drøfte konsekvenserne af situationen i både Japan og Nordafrika for det globale energimarked og at foretage en gennemgang af EU's egen energisikkerhed. Jeg forstår, at klima- og energiministeren skriftligt vil orientere udvalget herom.

Formanden fulgte op på det, udenrigsministeren havde sagt, at klima- og energiministeren regnede med at sende en skriftlig forelæggelse rundt fredag eftermiddag, som Europaudvalget så ville have at reagere på.

13. Siden sidst

- *Ingen punkter*

Formanden takkede udenrigsministeren for fremmødet.